

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXVI. Ioan. Tritem. Abbas Coenobii S. Iacobi In Svbvrbio Herbipolensi,
Georgio de Rotenburgio medicinæ doctori clariss. S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

non despexerunt amicum. Tibi quoque, vir magnifice, gratias habeo immortales pro tua in me humanitate, beneuolentia, & charitate, qui nullius apud te sum meriti, neque ad referendas gratias idoneus. Quicquid tamen sum, quicquid possum & valeo, id omne tuo imperio semper debbit esse subiectum. Amicis munificentissimisque viris Peutingero & Celti rescripturus meo nomine gratias ago. Vale ex Herbipoli decima octaua die mensis Iulii. Anno Christianorum 1507.

XXXVI.

IOAN. TRITEM. ABBAS COENOBII S. IACOBI IN SVBVRBIO HERBIPOL-
polensi, Georgio de Rotenburgio medicina doctori clariss. S.

CV anno proxime transacto de Marchia Brandenburgensi reuersurus ad Rhenum iter meum per Erfurdiam direxissem, inquisitionem tui vir clarissime feci diligentissimā, cupiens te videre & alloqui, ob veterem notitiam & charitatem, memor beneuolentia & humanitatis tuæ mihi quondā in monte diui Petri per te filiosque tuos, magni adulescentes ingenii, coram tota congregatione patrum honorificenter exhibita, pro qua tibi gratus sum quamdiu memorandi mihi virtus affuerit. Quasiui autem & non inueni, quoniā in ciuitate non eras. Triduo igitur cū desiderio tuum præstolatus aduentum, cum venires minime, tristis abscelli. Magno enim tui tenebar desiderio. Et sapiuscule quidem dare literas ad te volui, sed certus & fidelis semper mihi defuit, qui eas perferret tabellarius. Hodie tandem valente Domino Iesu Iator istarum presbyter & gymnosophilista Erfurdensis oportune volente occurrit, per quem satisfacere desiderio meo. Itaque inexpectabilis tibi scribo salutes, amorem erga te meum tibi vt possum significo, firmamque & esse & permanere perpetuo veterem amicitiam nostram concupisco. Quod superest rerum nostrarum infortunium ac mutationem infirmi status nostri, & quæcunq; nobis obuiauerunt aduersa, te credimus ex abbate sancti Petri cognouisse. Contumeliam & grauem iniuriam passus sum à monachis meis in Spanheim, & quibusdam nebulonibus adhaerentibus illis, quibus adeo in displicentiam & loci & gentis prouocatus est animus, vt in nauisam procederet indignatio: ex illaq; deinceps horror mihi coenobii mei nasceretur, qui in tantū cum tempore præualuit, vt mihi tandem omnino persuaserit monachos ingratos deferere, & mihi vbicunq; potuissem cum honestate providere. Interea offertur mihi à Reuerendissimo patre Domino Laurentio Episcopo Herbipolensi, abbatia S. Iacobi pauperissima, sed quieta, studiisque meis satis conueniens & congrua, quam pacis & tranquillitatis amore suscipiens, Spanhemensem cum Spaticis persecutoribus spontanea voluntate resignaui. Annis tribus & viginti maximos in abbatia Spanhemensi labores pertuli, pro quibus inuidiam recepi æmulorum, quorum cedere temeritati satius duxi, quā ex cohabitatione continua perniciosam tolerare vesaniam. Duorum milium reliqui volumina, vetusta, pretiosa, atq; rarissima, quæ studio incredibili & amore ad Spanheim ego comportauim in tempore præsidentiæ meæ non sine impensis & laboribus multis, in omni varietate scripturarum, scripta complura, impressa etiam multa, Græca, Latina, simul atq; Hebraica, quorū ante me ibi nullum fuit. Fractum animum fateor meum, tantam librorum suppellectilem monachis indoctis ex asse contigisse & ingratis, quem totum redderem sibi mortis me oportebat reuocare imaginem. Cœpi experientiam mortis in vita, & necessarium cum voluntario quadam arte pigmentaria contemptraui, vt alterum in alterius transiret naturam. Paulatim itaque cœpit quasi menceps deferuere dolor, raptusque ad præsentia, dicere cum S. Iob: *Nudus egressus sum de utero matris meæ, nudusq; reuertar in terram unde progenitus sum.* Et illud diui Christophili Pauli: *Nil inultimus in hunc mundum, haud dubiū quia nec auferre quid possumus.* Præcipuum ergo inter omnia quæ huius mundi sunt, quo propter vltimum finem delectari solebam ipsa bibliotheca fuit, quam pacis amore contemptraui quidem necessarium fuit, animo licet amara separatio, qui scripturarum in rebus aduersis familiari consolatione vti consuevit. Euici tamen auxilio Dei hanc mentis intolerantiam, faciens de necessitate virtutem, vt summo liberius intenderem bono, quod nempe recte cum socio amauerit vnquam. Iator sane inutilibus me curis terrenarum occupationum in vita tandem exemptum, quo mihi deinceps liceat quietius sub tranquillitate philosophari. Consilium diui Ambrosii libenter secutus sum dicentis: *Melius est emigrare cum gratia, quam cum iurgio residere.* Locus autem in quo maneo exilis & pauperissimus est, in ædificiis quoq; & structuris magna ex parte ruinofus. Sed verbum me cōsolatur viri sapientis

Cap. 1.
1. Tim. 6.

non

magnifice, gratias habeo immortales pro tua
e, qui nullius apud te sum meriti, neque ad-
um, quicquid possum & valeo, id omne tu
icis munificentissimisque viris Pezingsp
gito. Vale ex Herbipoli decima octava de

XVI.

IT S. IACOBI IN SVBVRBIO HEILV
gio medicina doctori clariss.

ia Brandenburgensi reuersurus ad litteras
quisitionem tui vir clarissimi feci digni-
em notitiam & charitatem, memore bene-
onte diui Petri per te filiosq; tuos, magis
patrum honorificenter exhibere, pro qua
tus affuerit. Quasiui autem & non inueni
desiderio tuum praestolatus aduerentiam
tui tenebar desideo. Et sapientissimè quidem
uper mihi desuit, qui eas perferret tabularum
itarum presbyter & gymnosophista Erfordien-
acerem desiderio meo. Itaq; inexpectatè
vt possum significo, firmamque & effecti-
m concupisco. Quod superest reum aucto-
tatis nostri, & quæcunq; nobis obuiauerunt
ignouisse. Contumeliam & grauem iniuriam
quibusdam nebulonibus adhaerentibus, si-
prouocatus est animus, vt in nauicam por-
or mihi cœnobii mei nasceretur, qui in rursu
nino persuaserit monachos ingratos deo-
te providere. Interea offertur mihi à Rone
Herbipolensi, abbatia S. Iacobi pauperum,
& congrua, quam pacis & tranquillitatis no-
persecutoribus spontanea voluntate respici-
tia Spanhemensi labores pertuli, pro quibus
et temeritati fatuus duxi, quæ ex cohabitatione
orum militū reliqui volumina, venula, pro
amore ad Spanheim ego comportari in ab-
aboribus multis, in omni varietate scripturæ
, Græca, Latina, simul atq; Hebraica, opati-
teor meum, tantam librorum superelictio-
tis, quem totum redderem sibi mortuæ o-
ntiam mortis in vita, & necessarium cum ro-
perauit, vt alterum in alterius transiret, no-
deferuere dolor, raptusque ad præsentem
matris meæ, nudisq; remearet in terram, vnde pro-
sibil insulimus in hunc mundum, hanc dabit
inter omnia quæ huius mundi sunt, quo pro-
bibliotheca fuit, quam pacis amore cœnobii
nara separatio, qui scripturarum in reuol-
Euici tamen auxilio Dei hanc mecum inno-
mmo liberius intenderem bono, quod do-
or sane inutilibus me curis terrenarum occu-
mihi deinceps liceat quietius sub tranquillitate
penter secutus sum dicentis: *Melius est con-
tem in quo maneo exilis & pauperis modis
ruinosus. Sed verbum me cōsolatur in se-
pian*

pietatis qui dicit: *quoniam melius est parum cum iustitia quam multi fructus cum iniquitate.* Diui-
tias enim sicut non habui, ita nunquam amaui: mediocritate cōtentus sum: omne extre-
mum excedens atque duritia plenum. Sed de his satis. Scire quam maxime cupio quomo-
do valeas, quid agant ingeniosi filii, quos ante plures annos cum adhuc essent adolescen-
tuli perorantes audiui, quousque discendo profecerint, & quid in Athenæo profiteantur.
Existimo enim ætate illos cuassisse doctissimos, qui in pueritia adhuc ingenio tam miran-
do floruerunt. Ad tuas proculdubio laudes eruditio filiorum accedit, qui virtutibus illos
instituit auitis, patris optimi in moribus, & præceptoris eruditissimi in doctrinis & philo-
sophia functus officio. Deus omnipotens per suam clementissimam pietatem in filiorum
tuorum sapientia, prosperitate & incolumitate, iucundum te facere atque felicem con-
seruare dignetur in æuum, memorem nostri. Ex Herbipoli 20. Iulii. Anno Christi 1507.

XXXVII.

IOAN. TRITEM. ABBAS S. IACOBI APOSTOLI MAIORIS

in suburbio ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Gasfridi Mandalensis ecclesie
vigilantissimo pastori, salutem & cha-
ritatem.

- 20 **Q**uotiescunq; mihi præbatur occasio, me continere sicut non debeo, ita nec possum,
quo minus scribam ad te amicum mihi vere charissimum, certiore te facturus cō-
ditionum mearum. Dulcissimum plane mihi est & tuas crebro videre literas, & meas fre-
quentius dare ad te. Reddidit mihi nuper epistolam tuam magister Iacobus Tritemius
frater meus, cum à Treuiri per Spanheim iter dirigeret ad nos, in qua me procul deploras
absentem, teque vehementer protestaris afflictum in animo tuo, propterea quod abbatia
Spanhemensi prorsus renunciaui. Nec te solum pro mea resignatione turbatum asseris &
mente deiectum, sed omnes quoque in circuitu sacerdotes lamentabiliter contristatos, quod
locū deserui meum, & in exterarum discessi nationes. Factum est matura consultatione ami-
corum, neque enim te pœnitet, neque si pœniteret poterit reuocari. Gratias tibi ago,
cunctis quoq; amicis, qui meas doletis iniurias. Non me mouebit pœnitentia Ducis, nec
30 propterea pœnitebit Spanhemensi renunciauisse cœnobio, si ille forsitan optaret non
intulisse contumeliam. Satius enim mihi est vitam in pace mentis agere, quam sub capti-
uo principe continuis turbationum fluctibus agitari. Neq; huius assumpti per me cœno-
bii paupertatem valde pondero, qui & in Spanheim me pauperimum semper vixisse scio.
Veruntamen quantum ad mediocritatem omnibus necessariis corpori, tam pro me quā
pro his qui versantur mecum sufficienter prouisus sum, & amplius non requiro. Nemo e-
nim tam facile contemere diuitias potest, quam is qui semper in mediocritate vixit. Mi-
hi quidem vt Christiano philosopho simul & monacho ditissimus est animus, qui semper
fui mea forte contentus, & nunquam diuitias non habitas aut amaui, aut habere concupi-
40 ui. Quod æmuli mei me post discessum à Spanheim, Episcopis & Principibus arbitrantur
ignorum, nihili pendo, nec opus est illos nostras si quæ fuerint secundas nosse fortunas, ne
maiore ob inde tabescant inuidia. Tu vero qui paci & tranquillitati cōgaudere soles amici,
quam aliter res sese habeant nostræ ab æmulorum iudicio, relatione huius fratris, qui has
literulas tibi tradidit meas, plenissime intelliges. Non enim curandi sunt æmuli, nec inui-
dia illorum restitudinem animi mei cōmouebit. Quod officiales principum & in circui-
tu vicini monachos propter me detestantur Spanhemenses, sicuti nihil mihi conducit ita
nec placet. Satis enim intelligo hanc hominū auersionē non mediocriter pauperi noci-
turali cœnobio, cuius inopia maxime cōpator, & Deū oro continue, vt ei clementer pro-
uidere in suis necessitatibus dignetur. Te etiā, quoniam vicinus es loco, qua possum chari-
50 tate moneo, rogo & exhortor, quatenus non magni pendas iniurias filiorū, quas patri in-
tulere non merenti, sed locū potius Deo & sancto dicatū Martino ad tendere, & quorū vi-
deris illos inopia deprimi, quantum poteris auxilium Dei amore importare non negligas.
Satis. n. afflicti sunt, & graues temeritatis suæ pœnas dederunt. Abbas institutus est qui ab-
batia cōcupiuit, qui resignationis meæ causā non vltima fuit, cuius ordinationē nō omni-
bus placuisse audiui. Timeo autē vehementer, det omnipotēs vt frustra, quoniam sicuti me pa-
storē & abbatē suū in occulto persecutus est, ita permittente Deo qui iustus est, ipse quan-
doq; à suis subditis manifestam persecutionem patietur. Omnia quæ circa me gerūtur, ex